

ด่วนที่สุด

ที่ วท (ปคร) ๐๒๐๓.๓/ ๒๓๖๓

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส18926
รับที่ : ๘5625/59
วันที่ : 07 เม.ย. 59 เวลา : 9:53

๔ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ผลการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” ของคณะกรรมการสื่อสารมวลชน การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๓๕๕๗ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๙

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. รายชื่อผู้ร่วมประชุมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. บทสรุป / รายละเอียดผลการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายฯ

ด้วยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขอเสนอเรื่องผลการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” ของคณะกรรมการสื่อสารมวลชน การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ รับทราบรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสื่อสารมวลชน การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และมอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เรื่องผลการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามนัยของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ รับทราบรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสื่อสารมวลชน การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ สถาบันบัญญัติแห่งชาติ และมอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณา แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. สารสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” ของคณะกรรมการดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด จำนวน ๗ หน่วยงาน และได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้าร่วมประชุมด้วย ดังมีรายชื่อผู้ร่วมประชุมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๒ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รวบรวมข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่มีต่อข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว จากการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๔.๑ ซึ่งสรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๔.๒.๑ ความเห็นต่อนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว และมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑) การส่งเสริมการสร้าง “องค์ความรู้” แก่ชุมชนฐานราก

ในประเด็นนี้ หน่วยงานมีความเห็นว่าควรจัดระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ในรูปแบบของฐานข้อมูล (Platform) และจัดให้อยู่ในระบบเดียวกัน เช่น ศูนย์ข้อมูลกลาง เป็นต้น และให้หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่นนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างเป็นระบบผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ดำเนินงานสอดคล้องกับประเด็นนี้อยู่แล้ว เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งทำหน้าที่ในการส่งผ่านความรู้และจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นข้อมูลความรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิธีการกระจายความรู้ผ่านช่องทางของศูนย์ดิจิทัลชุมชนที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ที่ห่างไกล และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดตั้งสถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่มีการกิจในการจัดการความรู้/เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เป็นเทคโนโลยีพร้อมใช้ การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร การพัฒนาบุคลากร และการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด เป็นต้น

สำหรับประเด็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในการสร้างองค์ความรู้ หน่วยงานมีความเห็นว่าสามารถสร้างได้โดยผ่านกลไกที่หลากหลาย เช่น กลไกประชารัฐ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน (เกษตรกรหรือชุมชน) กลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Memorandum of Understanding : MOU) กลไกความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR) และกลไกของธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise : SE) ซึ่งใช้ยุทธศาสตร์แบบกลไกตลาดเพื่อเป้าหมายทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกลไกของปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิจัยในพื้นที่กับปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์องค์ความรู้ในพื้นที่ที่มีอยู่อย่างแท้จริง

๒) ปฏิรูป “กระบวนการ” ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ภาคสังคม ภาคการผลิตความรู้ และภาคนโยบาย)

ในประเด็นนี้ หน่วยงานได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า ภาครัฐควรมีข้อมูลด้านการเกษตรที่เพียงพอและเท่าทันความต้องการของภาคการเกษตร เช่น ราคาสินค้าเกษตร ปัจจัยการเกษตร เขตเกษตรกรรม (Zoning) ความเหมาะสมของดิน และข้อมูลทางการตลาด เป็นต้น นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการจัดหางานเพื่อรองรับบัณฑิตคืนถิ่น และความพร้อมในการเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยีที่จะช่วยสนับสนุนการประกอบอาชีพให้กับทายาทเกษตรกร ตลอดจนควรจัดให้มีศูนย์บริการเทคโนโลยีสำหรับบริการเกษตรกร เพื่อลดรายจ่ายของเกษตรกรในการเช่าหรือจัดซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร

สำหรับประเด็นนี้มีหน่วยงานที่มีการดำเนินงานสอดคล้องอยู่แล้ว เช่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีกระบวนการถอดองค์ความรู้ (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) จากชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อนำไปวิเคราะห์ความรู้บนฐานความต้องการของชุมชน วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน นำไปสู่สิ่งที่ชุมชนควรได้รับการพัฒนา เป็นต้น

๓) เชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตกับอุตสาหกรรมแปรรูป ผ่านวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม

หน่วยงานได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมโดยเสนอให้มีการดำเนินงานในลักษณะของโครงการนำร่อง (Pilot Project) โดยเลือกสินค้าหรือเทคโนโลยีที่พร้อมขับเคลื่อนตามข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว และมีการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ในลักษณะการบูรณาการ ตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) โดยอาศัยกลไกประชารัฐเป็นกลไกขับเคลื่อน ซึ่งจะต้องกำหนดรูปแบบกลไกในหลายระดับและมีความชัดเจน

สำหรับประเด็นนี้มีหน่วยงานที่มีการดำเนินงานสอดคล้องอยู่แล้ว เช่น กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งดำเนินการขึ้นทะเบียนสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั่วประเทศ และจัดทำดัชนีราคาสินค้าเพื่อเป็นฐานข้อมูลราคาสินค้าสนับสนุนการบริหารจัดการตลาด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ตลาดและวางแผนการผลิตสินค้าเกษตร และกระทรวงมหาดไทยที่ได้สนับสนุน

ให้เกิดการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในทุกสถานบริการน้ำมัน ปตท. ตลอดจนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งดำเนินการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนวัตกรรม (OTOP Upgrade) ที่จะเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างให้ผลิตภัณฑ์ด้วยมาตรฐานและคุณภาพ สามารถขยายช่องทางการจำหน่ายให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งในและต่างประเทศ

๔) สนับสนุนให้เกิดระบบนวัตกรรมการเกษตรและการใช้เทคโนโลยี

ประเด็นนี้หน่วยงานมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร/การแปรรูป และสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมการเกษตร โดยใช้กลไกการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตลอดจนควรสนับสนุนให้เกิดการจัดซื้อนวัตกรรมที่ผลิตในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมเกษตรหรือให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยี ภาครัฐควรลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบโทรมาตร สถานีตรวจอากาศ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการการเพาะปลูกที่เหมาะสมได้

๕) เปลี่ยนสถาบันอุดมศึกษาไทยให้ยึดโยงกับชุมชนและสังคม

หน่วยงานได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรปรับบทบาทมหาวิทยาลัยให้มีนโยบายในการพัฒนาประเทศด้วยการยึดโยงกับชุมชนและสังคมให้มากขึ้นด้วยกลไกที่ปฏิบัติได้จริง ที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ หรือกลไกความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility: CSR) และกลไกของธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise: SE) ตลอดจนควรพิจารณากลไกการปรับแต่งและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้งานวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทั้งนี้ ควรสร้างแรงจูงใจเพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ทำงานกับชุมชนมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการพิจารณากลไกให้ครอบคลุมถึงเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งมีบทบาทและการกิจลงสู่ประชาชน โดยมีช่องทางให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระยะสั้นเพื่อเสริมความรู้ให้เกษตรกรและการวิจัยในพื้นที่ที่สามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์ (OTOP) ให้ชุมชน

๖) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในประเด็นการปรับปรุงระเบียบการพัสดุ ให้สิทธิกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/บุคคล ยืมหรือนำพัสดุไปใช้ประโยชน์ หน่วยงานมีความเห็นว่าควรตั้งเป็นกลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มวิสาหกิจที่มีรูปแบบธุรกิจชัดเจน และให้เกษตรกรเข้าใช้ประโยชน์ในราคาถูก

สำหรับประเด็นการปรับปรุงพระราชบัญญัติปุ๋ย หน่วยงานได้เสนอให้มีโรงผลิตปุ๋ยของรัฐ ที่สามารถอุดหนุนราคาปุ๋ยให้เกษตรกรสามารถซื้อได้ในราคาถูกกว่าตลาด

๔.๒.๒ ความเห็นต่อกลไกการขับเคลื่อน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากบนฐานความรู้ตามข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นระบบเครือข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากบนฐานความรู้ โดยเสนอควรเพิ่มกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในเครือข่ายดังกล่าวด้วย

/ นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้มีความเห็นว่าควรให้มีผู้แทนจากทุกระดับ รวมถึงผู้แทนของชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการอำนวยการกลาง โดยมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดทิศทางการดำเนินงาน เป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งนี้การทำงานควรเป็นไปทั้งจากบนลงล่าง (Top down) และจากล่างขึ้นบน (Bottom up)

๓. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบผลการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” ของคณะกรรมการสื่อสารมวลชน การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ สถาบันบัญญัติแห่งชาติ ดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๓๓๓ ๓๘๕๔ (ศิษณุรักษ์)

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๘๘๕